

НАКІРУНКІ РАСПАЎСЮДЖВАННЯ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ У КНР

Г. Ф. Філімонава

УА «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка», г. Мінск

*Навуковы кіраўнік – Лю Цзын,
кандыдат педагагічных навук, дацэнт*

Анотацыя. У навуковым артыкуле разглядаюцца асноўныя напрамкі ў развіцці беларускай мовы ў сферы адукацыі на тэрыторыі КНР. Таксама асноўныя шляхі, метады і перспектывы вывучэння беларускай мовы кітайскімі грамадзянамі.

Ключавыя словы: адукацыя; культура; беларуская мова як замежная; універсітэт; Кітай.

У Беларусі ў пачатку 2000 гадоў існавала сур’ёзная праблема ў вывучэнні беларускай мовы. Многія навучальныя ўстановы: школы, універсітэты, каледжы, ліцэі, былі рускамоўныя (усе прадметы выкладаліся выключна на рускай мове). Такая сітуацыя праіснавала каля 10 гадоў. Пакуль не быў выдадзены «Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб адукацыі», згодна з якім выкарыстанне беларускай мовы ў адукацыйным працэсе многіх навучальных устаноў Беларусі значна пашырылася. У гэты перыяд у многіх беларускіх грамадзян з’явілася цікавасць да беларускай мовы і культуры, сталі праводзіцца розныя выставы, кірмашы, канферэнцыі, экскурсіі прысвечаныя гісторыі Беларусі.

Ужо з 10 жніўня 2018 года для грамадзян КНР, якія маюць сапраўдныя (звычайныя) пашпарты КНР, устанаўліваецца бязвізавы парадак уезду ў Рэспубліку Беларусь, выезду з Рэспублікі Беларусь і часовага знаходжання на тэрыторыі РБ на тэрмін не больш за 30 сутак з дня ўезду (і не больш за 90 дзён у каляндарным годзе) у адпаведнасці з пагадненнем паміж Урадам Рэспублікі Беларусь і Урадам Кітайскай Народнай Рэспублікі аб узаемным бязвізавым рэжыме для ўладальнікаў звычайных пашпартоў) [1].

Пасля пагаднення значна павялічыўся паток кітайскіх турыстаў, якія былі зацікаўлены не толькі нашай краінай, але і беларускай культурай і нават мовай. Кітайская моладзь стала прыязджаць на навучанне ў беларускія ўніверсітэты (каля 5400 кітайскіх студэнтаў цяпер атрымліваюць вышэйшую адукацыю ў ВНУ Беларусі). Невялікая частка студэнтаў з Кітая, пасля заканчэння ўніверсітэта, паступае вучыцца ў магістратуру, аспірантуру. Некаторыя з іх застаюцца працаваць ва ўніверсітэтах Беларусі. Дзве дзяржавы рэгулярна рэалізуюць абмен студэнтамі ў сферы адукацыі (стажыроўка), а таксама цесную каардынацыю ў міжнародных справах. Ужо на сённяшні момант у горадзе Мінску дзейнічае 12 школ з вывучэннем кітайскай мовы, 6 інстытутаў Канфуцыя

і 2 класа Канфуцыя [2]. Вышэйшыя навучальныя ўстановы Беларусі праводзяць абмен студэнтамі з вышэйшымі навучальнымі ўстановамі КНР. Добрыя адносіны ў сферы адукацыі працягваюць развівацца і па сённяшні дзень.

З прыведзеных дадзеных, можна адзначыць, што ў школах і ВНУ Беларусі развіваецца вывучэнне кітайскай мовы. Але хацелася б развіваць цікавасць да беларускай мовы і культуры ў Кітайскай Народнай Рэспубліцы. Укараненне нашай мовы ў сферу кітайскай адукацыі, дапаможа таксама развіць больш сяброўскія адносіны, паміж нашымі краінамі. І пасадзейнічае не толькі развіццю цікавасці да беларускай мовы і культуры на тэрыторыі Кітая, а таксама далейшаму росту замежных грамадзян у Беларусі.

На сённяшні час, у Кітайскай Народнай Рэспубліцы на базе вышэйшых навучальных устаноў функцыянуе 11 цэнтраў і 1 Інстытут вывучэння Беларусі, якія спецыялізуюцца на гуманітарных і эканамічных даследаваннях. Адною з асноўных форм работы цэнтраў з'яўляецца правядзенне штогадовых канферэнцый па тэматыцы беларуска-кітайскіх адносін. Мерапрыемства, як правіла, праходзіць на пляцоўцы аднаго з цэнтраў у розных рэгіёнах Кітая і ўяўляе сабой сход вядучых экспертаў КНР, даследаванні якіх спецыялізуюцца на Беларусі і краінах СНД. Напрыклад, у 2022 годзе «Цэнтр Якуба Коласа» кафедры беларускай мовы Цяньцзінскага ўніверсітэта замежных моў, правёў штогадовы Усекітайскі конкурс па беларусазнаўстве «Ад Сінявокай да Паднябеснай»). Сам цэнтр вывучэння Беларусі ўяўляе сабой памяшканне з размешчанымі краіназнаўчымі матэрыяламі пра Беларусь, на базе якога праводзяцца канферэнцыі, круглыя сталы, лекцыі па пытаннях беларускай мовы, культуры, а таксама па тэматыцы беларуска-кітайскіх адносін. У чатырох цэнтрах на базе Пекінскага, Цяньцзінскага і Сіянскага ўніверсітэта замежных моў, а таксама другога Пекінскага інстытута замежных моў вядзецца выкладанне беларускай мовы [3]. На базе цэнтральных і рэгіянальных беларускіх ВНУ ажыццяўляюць працу інстытуты і класы Канфуцыя. Напрыклад, Пекінскі ўніверсітэт замежных моў (BFSU) прапануе найбольшую колькасць спецыяльнасцяў і найстарэйшую моўную праграму па замежных мовах на розных узроўнях адукацыі. Ва ўніверсітэце вывучаюцца такія мовы як: кітайская, англійская, нямецкая, японская, карэйская, партугальская, французская, арабская, італьянская і многія іншыя [4]. Па стане на 2021 год Пекінскі ўніверсітэт замежных моў заняў першае месца сярод універсітэтаў Кітая, якія спецыялізуюцца на вывучэнні моў і даследаваннях [5]. Універсітэт нязменна ўваходзіць у лік 100 лепшых міжнародных універсітэтаў у галіне лінгвістыкі паводле рэйтынгу QS World University Rankings [6]. У Пекінскім універсітэце вучыцца каля 8 579 чалавек (з іх 932 замежных студэнта з розных краін свету) [5], таму з-за вялікай канкурэнцыі ўзнікае цяжкасць пры паступленні ва ўніверсітэты Кітая. У цяперашні час праходзяць навучанне больш за 450 студэнтаў з Рэспублікі Беларусь у фарматах анлайн і афлайн [6].

З усяго вышэй сказанага, можна вылучыць асноўныя накірункі развіцця беларускай мовы ў Кітаі (сярод моладзі):

1) адкрыццё беларускіх цэнтраў па вывучэнні беларускай мовы і культуры на базе універсітэтаў, дзе беларускамоўныя студэнты змогуць праводзіць факультатыўныя заняткі ў вочнай і анлайн-форме. Беларускія студэнты змогуць не толькі зацікавіць кітайскіх студэнтаў і дапамагчы ім у вывучэнні беларускай мовы, але і атрымаць пэўную педагагічную практыку.

2) укараненне беларускай мовы ў кітайскія школы пры падтрымцы беларускага пасольства. Супрацоўнікі пасольства дапамогуць ў адборы высокакваліфікаваных кадраў з Беларусі, якія маюць педагагічную адукацыю і пэўныя балы за экзамен HSK. У выніку беларускамоўныя настаўнікі будуць афіцыйна працаваць у кітайскіх школах і вучыць дзяцей беларускай мове.

3) развіццё акадэмічнай мабільнасці паміж беларускімі і кітайскімі ВНУ. На курсах па перападрыхтоўцы, у час стажыроўкі выкладчыкі і студэнты з Кітая будуць асвойваць спецыфіку вывучэння беларускай мовы. Карысным будзе прайсці і практыку ў беларускіх школах. У выніку навучання будуць падрыхтаваны высокакваліфікаваныя кадры з веданнем беларускай мовы, якія змогуць ў Кітаі ўкладаць беларускую мову.

4) правядзенне ў анлайн-форме заняткаў па беларускай мове з кітайскімі студэнтамі выкладчыкамі з беларускіх універсітэтаў.

Можна лічыць, што акрэсленыя вышэй накірункі ў распаўсюджванні беларускай мовы на тэрыторыі Кітая дазваляць ахапіць каля 30-45 працэнтаў ад агульнай колькасці студэнтаў.

Таксама можна вылучыць яшчэ некалькі дадатковых накірункаў развіцця беларускай мовы сярод кітайскіх грамадзян:

1) пры дапамозе інтэрнэт рэсурсаў. Пасля праведзенага апытвання кітайскіх студэнтаў на філалагічным факультэце БДПУ, было ўстаноўлена, што кітайскія студэнты выкарыстоўваюць праграмае забеспячэнне кітайскі Tik-Tok (Douyin). Douyin – гэта найбуйнейшая платформа кароткіх відэа і прамых трансляцый у Кітаі. Важна адзначыць, што Douyin – гэта кітайская версія вядомага прыкладання Tik-Tok. У дзвюх прыкладанняў вонкава аднолькавы інтэрфейс, але розная функцыянальнасць, розны кантэнт і розныя рынкі карыстальнікаў (Douyin можна спампаваць і карыстацца толькі на тэрыторыі Кітая).

У самім Кітаі Tik-Tok адсутнічае. На самай справе менавіта Douyin і ёсць аўтэнтычнае прыкладанне, на аснове якога зроблена міжнародная версія, вядомая як Tik-Tok.

У Douyin актыўна ўкараняецца сістэма аўтаматычнага распазнавання асоб і аналізу паводзін карыстальнікаў. З дапамогай Douyin можна стварыць беларускамоўны акаўнт, у якім будзе трансляцыя на беларускай мове менавіта пра вывучэнне беларускай мовы, пра навучанне ва ўніверсітэтах Беларусі (план

падрыхтоўкі пры паступленні ў ВНУ: віза, збор дакументаў, экзамены і многае іншае);

2) пры дапамозе кітайскага ютуба (Youku). Youku – адзін з галоўных відэа-парталаў на тэрыторыі мацерыковага Кітая. Нараўне з іншымі кітайскімі сэрвісамі Tencent Video і iQIYI ўваходзіць у ТОП самых папулярных пляцовак для стрымінгу відэа. Але галоўны мінус у тым, што ў адрозненне ад Youtube, дзе большасць відэа загружаюцца самім карыстальнікам, кантэнт у Youku ствараюць прафесіяналы. Youku ўжо даўно замяніў кітайцам звычайнае тэлебачанне.

Youku можна запісваць відэа пра асаблівасці вывучэння беларускай мовы: на што патрэбна звярнуць увагу пры вывучэнні мовы, чым падобныя руская і беларуская мовы. Таксама можна распаўядаць пра цікавыя звесткі і факты пра Беларусь: расказваць пра беларускіх пісьменнікаў, якія паўплывалі на сусветную літаратуру. Існуюць яшчэ шэраг падобных версій ютубу: Bilibili, QIYI, QQVideo. Такім чынам, праз сацыяльныя сеткі можна зацікавіць кітайскіх грамадзян беларускай мовай і культурай.

Вышэй названыя спосабы адносяцца да моладзі, якая з лёгкасцю выкарыстоўвае інтэрнэт-рэсурсы. Але можна прапанаваць некалькі спосабаў па распаўсюджванні беларускай мовы і сярод старэйшага пакалення:

1) арганізацыя на базе пасольства экскурсій, удзельнікі якіх будуць наведаць універсітэты, у якіх размешчаны цэнтры беларускай мовы і культуры. Пры гэтым экскурсіі будуць праводзіцца на беларускай мове, але з перакладам на кітайскую мову;

2) валанцёрская дзейнасць студэнтаў і выкладчыкаў. На базе беларускіх цэнтраў, якія існуюць ва ўніверсітэтах, можна арганізаваць майстар-класы па беларускай мове і культуры. Валанцёры будуць праводзіць мерапрыемствы не толькі на базе ўніверсітэтаў, але будуць ездзіць і па невялікім гарадам.

У заключэнні можна адзначыць, што актывізацыя супрацоўніцтва паміж Рэспублікай Беларусь і Кітайскай Народнай Рэспублікай у галіне навукі паказала адну з найважнейшых праблем – гэта амаль поўная адсутнасць кадраў з веданнем беларускай мовы на тэрыторыі Кітая. Каб вырашыць дадзеную праблему, патрэбна пры падтрымцы беларускага пасольства ў Кітаі арганізоўваць і адкрываць ў ВНУ Кітая больш цэнтраў беларускай мовы і культуры.

Бібліяграфічны спіс:

1. Посольство Республики Беларусь в Китайской Народной Республике [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://china.mfa.gov.by/ru/consular/-visafreeby/>. – Дата доступа: 02.03.2023.

2. Беларусь – Китай: 30 лет вместе [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://times.bntu.by/news/12407-belarus-kitaj-30-let-vmeste>. – Дата доступа: 02.03.2023.

3. Посольство Республики Беларусь в Китайской Народной Республике [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://china.mfa.gov.by/ru/bilateral/humanitarian/education/>. – Дата доступа: 04.03.2023.

4. Рейтинг лучших китайских университетов ShanghaiRanking [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.shanghairanking.com/>. – Дата доступа: 04.03.2023.

5. Wikipedia [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [//en.wikipedia.org/wiki/Beijing_Foreign_Studies_University#cite_note-:3-11](https://en.wikipedia.org/wiki/Beijing_Foreign_Studies_University#cite_note-:3-11). – Дата доступа: 04.03.2023.

6. Пекинский университет иностранных языков [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://chinacampus.ru/universitety/pekinskij-universitet-inostrannyh-yazykov>. – Дата доступа: 05.03.2023.

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ МЕТОДИКИ ПРЕПОДАВАНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА В КНР. ОТНОШЕНИЕ К ИГРОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ОБУЧЕНИИ

Чжан Цзунин

*УО «Белорусский государственный педагогический
университет имени Максима Танка», г. Минск*

В. В. Трутенько

*доцент кафедры языкознания и лингводидактики БГПУ,
кандидат филологических наук, доцент*

Аннотация. Статья посвящена одному из проблемных вопросов РКИ: включению в образовательное пространство китайской студенческой аудитории интерактивных приёмов и форм обучения (в том числе игровых). Прежде всего, эффективность интеграции игр в обучение связана с общностью и различиями педагогических систем (методик обучения иностранным языкам) страны обучения и родной страны студентов. Автор считает, что понимание традиций и принципов педагогической системы КНР повлияет на организацию интерактивного дидактического дискурса в вузах Беларуси на занятиях РКИ.

Ключевые слова: РКИ; игровая деятельность; метод; коммуникативная среда.

Преподавание русского языка в китайских университетах в последние десятилетия достигло впечатляющих успехов в плане реформ и инноваций. Его